

УДК 656:658.15(045)

Рибак О.М.

Національний авіаційний університет

БАГАТОФАКТОРНА МОДЕЛЬ СТИМУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕОСНАЦЕННЯ АВІАПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Доступність транспортних послуг відноситься до одного з найважливіших параметрів, що визначають якість життя населення та рівень розвитку економіки держави. У зв'язку з цим підвищення конкурентоздатності повітряного транспорту України є одним із стратегічних завдань.

Особливо сьогодні, коли на фоні загальносвітових тенденцій відбувається зростання попиту на авіаційні перевезення, поступово підвищується рівень життя та мобільність населення. Процес його задоволення силами вітчизняних авіаційних перевізників наштовхується на проблему не достатньої кількості, зношеності та низької ефективності використання відчуженого парку літаків. Про це свідчить: ріст долі витрат на авіакеросин у собавартості авіаційних перевезень, що не відповідає світовій практиці; зменшення питомої вги внутрішніх перевезень у порівнянні із зовнішніми; випередження темпів росту відправлень іноземними авіакомпаніями із українських аеропортів, згніження показників безпеки авіаційних перевезень та ін. Все вище зазначене вказує на значний ризик втрати конкурентоздатності та зменшення економічної ефективності авіації України.

Ситуація, що склалась потребує адекватних дій, таких, як здійснення технічного переоснащення галузі. Існує безліч зовнішніх стимулюючих факторів, що мають призвести до відповідного логічного рішення. Розглянемо основні з них.

Технічне переоснащення зумовлюють, перш за все, загальносвітові тенденції росту попиту на авіаційні перевезення. Так, згідно з підготовленим Airbus прогнозом розвитку світової індустрії повітряних перевезень, біля 22700 нових магістральних пасажирських та вантажних літаків загальною вартістю 2,6 трільйона доларів знадобляться перевізникам світу в період з 2006 по 2025 роки.

Осяг світових перевезень (в тонно – кілометрах) буде зростати з темпом 6% на рік, що зобить необхідним поставку 3580 вантажних літаків з яких 800 будуть збудовані на заводах, а інші переоснащені з пасажирських лайнерів, що експлуатуються нині.

Вказані статистичні дані свідчать про безперечне зростання, що дає поштовх і впливає на фактори першого порядку. Якими, на думку автора є зростаючий вплив загальносвітових тенденцій на розвиток авіаційного бізнесу та необхідність задоволення потреб держави, населення та економіки країни у авіаційних перевезеннях (малюнок 1).

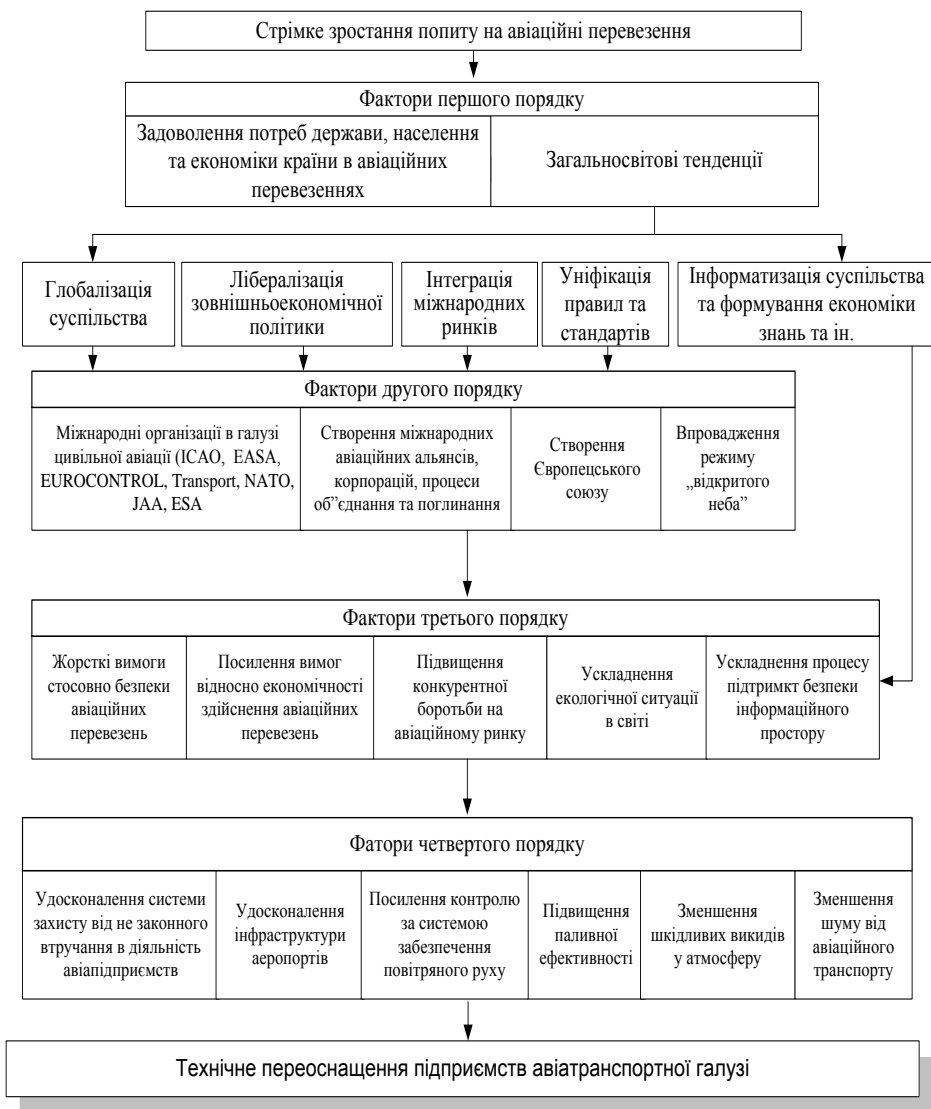

Рис. 1 Багатофакторна модель стимулювання здійснення технічного переоснащення авіапідприємств України

До загальносвітових тенденцій у даному випадку слід віднести: глобалізацію, інтеграцію міжнародних ринків товарів послуг та капіталу а також технологій та робочої сили, інтернаціоналізацію, транснаціоналізацію,

регіоналізацію, шляхом створення міжнародних об'єднань, лібералізацію зовнішньоекономічної політики, уніфікацію правил та стандартів у співробітництві міжнародних фінансових організацій (ВТО, МВФ, Всесвітній банк та ін.) та інформатизацію на фоні розвитку когнитивної економіки чи економіки знань.

Вказані тенденції впливаючи на середовище, в якому безпосередньо діє авіакомпанія і підсилюються факторами другого порядку серед яких варто зазначити утворення міжнародних організацій в галузі цивільної авіації, створення міжнародних авіаційних альянсів, корпорацій, процеси об'єднання та поглинання, впровадження режиму відкритого неба. Зазначені фактори спонукають відчизняні авіапідприємства до консолідації та удосконалення власної технічної бази через посилення міжнародної конкуренції, підвищення якості послуг, жорстких вимог стосовно безпеки авіаційних перевезень, зменшення їх собівартості, ускладнення екологічної ситуації у світі та необхідності процесу підтримки безпеки інформаційного простору.

За даних умов очевидним стає необхідність удосконалення систем захисту від незаконного втручання в діяльність авіапідприємств, удосконалення інфраструктури аеропортів, посилення контролю за системою забезпечення повітряного руху, підвищення паливної ефективності, зменшення шкідливих викидів у атмосферу та шуму від авіаційного транспорту. Всі зазначені фактори безпосередньо впливають на діяльність кожної авіакомпанії шляхом створення потреби у новітній техніки та стимулюють до здійснення технічного преоснащення.